

Olen olemassa
www.ihmiskauppa.fi

Ulkomaalaislain mukainen lupamenettely

Ihmiskaupan vastaisen toiminnan koulutustilaisuus Oulun
yliopistossa 20.5.2010

Ylitarkastaja Marjo Mäkelä
Maahanmuuttovirasto

Laillinen oleskelu

- Oleskeluluvalla (Suomi)
- Oleskeluluvalla (Schengen-valtio)
- Viisumilla
- Viisumivapaasti
- EU-kansalaiset
- Harkinta-aika (Ihmiskaupan uhrille annettu harkinta-aika)
- Hakemus vireillä

Olen olemassa
www.ihmiskauppa.fi

Oleskelulupatyypit

- Oleskelulupa voi olla joko **määräaikainen** tai **pysyvä**
- Määräaikainen lupa jakautuu kahteen lajiin:
 - tilapäinen (kirjaintunnus B)
 - jatkuva (kirjaintunnus A)

Ihmiskaupan uhrit

- Ihmiskaupan uhrille myönnettävää harkinta-aikaa ja oleskelulupaa koskevat säännökset lisättiin ulkomaalaislakiin 31.7.2006.
- Ulkomaalaislain mukaan ihmiskaupan uhrilla tarkoitetaan ulkomaalaista, jonka voidaan perustellusti epäillä joutuneen ihmiskaupan uhriksi.
- Mahdollinen rikos on voinut tapahtua lähtö- tai kauttakulkumaassa tai olosuhteet Suomessa ovat olleet sellaiset, että henkilö esittää joutuneensa ihmiskaupan uhriksi.
- Ihmiskauppaepäily voi tulla esiin monenlaisissa käytännön tilanteissa, eikä välttämättä poliisin tai rajatarkastusviranomaisen rikostutkinnan myötä.
- Uhri voi jo oleskella maassa laillisesti esim. perhesiteen tai työnteon perusteella myönnettyllä oleskeluluvalla.
- Epäily voi herätä myös turvapaikkamenettelyn yhteydessä

Olen olemassa

www.ihmiskauppa.fi

Harkinta-aika

- Viranomaisaloitteinen asia
- Harkinta-aikana uhri toipuu kokemuksistaan ja päättää, ryhtyykö yhteistyöhön viranomaisten kanssa
- Harkinta-ajan antaa kihlakunnan poliisilaitos tai rajatarkastusviranomainen
- Pituus vähintään 30 vrk ja enintään 6 kk
- Harkinta-ajasta ja keskeyttämisestä ilmoitetaan kirjallisesti uhrille
- Valituskielto
- Voidaan keskeyttää, jos uhri on vapaaehtoisesti ja omasta aloitteestaan solminut uudelleen suhteet rikoksesta epäiltyihin tai yjt-syistä (UlkL 36 §1 mom.).

Olen olemassa
www.ihmiskauppa.fi

Tilapäinen oleskelulupa (B) ihmiskaupan uhrille

- Uhrin oleskelu Suomessa on perusteltua ihmiskaupan esitutkinnan tai tuomioistuinkäsittelyn vuoksi
- Uhri on valmis tekemään yhteistyötä viranomaisten kanssa ihmiskaupasta epäiltyjen kiinni saamiseksi sekä
- Uhrilla ei ole enää siteitä ihmiskaupasta epäiltyihin.

Olen olemassa
www.ihmiskauppa.fi

Jatkuva oleskelulupa (A) ihmiskaupan uhrille

- Erityisen haavoittuvassa asemassa olevalle ihmiskaupan uhrille oleskelulupa voidaan myöntää jatkuvana (A).
- Oleskelun ei tarvitse liittyä esitutkintaan tai tuomioistuinkäsittelyyn
- Ei yhteistyöedellytystä viranomaisten kanssa ihmiskaupasta epäiltyjen kiinni saamiseksi

Olen olemassa
www.ihmiskauppa.fi

Muuta huomioitavaa

- Ns. uhriluvan myöntäminen (UlkL 52 a §) on lähtökohtaisesti kytetty rikostutkintaan ja –torjuntaan. Yhteistyö ja tutkinnalliset tarpeet vaihtelevat kulloisenkin ihmiskauppatapauksen erityispiirteet huomioon ottaen.
- Lupatyypistä (A/B) riippumatta ei toimeentuloedellytystä.
- Uhrille voidaan myöntää oleskelulupa, vaikka hänellä ei olisi voimassa olevaa matkustusasiakirjaa (UlkL 35 §).
- Uhrilla rajoittamaton työnteko-oikeus
- Vain jatkuvan (A) oleskeluluvan saaneen perheenjäsenelle voidaan myöntää oleskelulupa (UlkL 47 § 3 mom.).

Olen olemassa
www.ihmiskauppa.fi

Luvan hakeminen ja ratkaiseminen

- Lupaa haetaan Suomessa, oleskelulupahakemus jätetään kihlakunnan poliisilaitokselle (UlkL 60 §), josta se toimitetaan edelleen Migrin ratkaistavaksi.
- Hakemus on maksuton. Poliisin lausunto ja muut liitteet
 - kaikki tieto uhrin tilanteesta - mahdolliset uhrin erityisen haavoittuvaa asemaa tukevat selvitykset, esim. lääkärintodistukset ja selvitykset taustalla olevasta ihmiskaupparikosepäilystä ja sen tutkinnassa saaduista tiedoista
- Rajatarkastusviranomaisen näkemys
- Maahanmuuttovirasto ratkaisee
- Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan pituus vähintään 6 kk, enintään 1 v (UlkL 53 §).
- Jatkoluvan myöntää poliisi (UlkL 68 §), ellei asiaa siirretty Migrille ratkaistavaksi (UlkL 210 §).

Olen olemassa
www.ihmiskauppa.fi